

Niacin

Niacin (vitamin B₃) je název pro nikotinamid a kyselinu nikotinovou. Je součástí koenzymů (nikotinamidadenindinukleotidu – NAD⁺ a nikotinamidadenindinukleotidfosfátu – NADP⁺). Může se tvořit v játrech z tryptofanu, jeho biosyntéza je však velmi pomalá a je k ní potřebný vitamin B₆.

Zdroj

Zdrojem je většina potravin – maso, ryby, obiloviny.

Doporučená denní dávka pro dospělé je podle věku a pohlaví 13–17 mg^[1]

Deficit

Onemocnění pelagra je způsobeno současným nedostatkem niacinu a jeho prekursoru tryptofanu. Dnes se vyskytuje již zřídka ve velmi chudých populačních skupinách či u uprchlíků v rozvojových zemích. Vzniká u lidí, kteří se živí převážně kukuřicí. Podle příznaků je jako mnemotechnická pomůcka používán někdy název „nemoc tří D“ – dermatitis, diarrhoea, demence.

 Podrobnější informace naleznete na stránce Pellagra.

Nadbytek

Projevy nadbytku z potravy nejsou známy. Vysoké dávky potravinových doplňků vyvolávají vasodilataci, pocit tepla, zánět žaludeční sliznice, poškození jaterních buněk. Příjem by neměl překročit 35 mg/kg/den.

Farmakologické využití

Kyselina nikotinová (niacin) a její deriváty se využívají k léčbě hyperlipidemií. **Inhibují sekreci VLDL** z jater a **zvyšuje aktivitu periferní lipoproteinové lipázy**. To vede ke snížení cirkulujících VLDL (tedy TAG) a následně i LDL (cholesterol). V tukové tkáni naopak **blokuje intracelulární lipázu**, tedy uvolnění MK ze zásob, což dále sníží přívod TAG do jater a redukuje syntézu VLDL.^[2]

Nežádoucí účinky

^[2]

- neškodná vazodilatace (zprostředkovaná uvolněním prostaglandinů) v kožním řečišti spojená se subjektivními pocity horka – lze zvládnout podáním acylpyrinu;
- u 1/5 léčených hyperurikemie;
- kožní vyrážky.

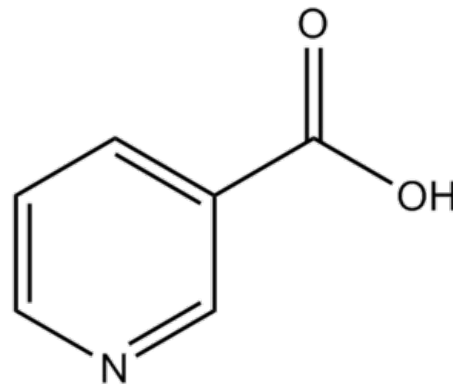
Odkazy

Související články

- Lipoproteiny
- Hypolipidemika

Reference

1. Deutsche Gesellschaft für Ernährung, Österreichische Gesellschaft für Ernährung, Schweizerische Gesellschaft für Ernährungsforschung, Schweizerische Vereinigung für Ernährung. . *Referenzwerte für die Nährstoffzufuhr (DACH)*. 1. vydání. Frankfurt am Main : Umschau/Braus, 2000. 216 s. ISBN 3-8295-7114-3.
2. MARTÍNKOVÁ, Jiřina, Stanislav MIČUDA a Jolana CERMANOVÁ. *Vybrané kapitoly z klinické farmakologie pro bakalářské studium : Terapie hyperlipidemie* [online]. ©2001. [cit. 2010-07-05]. <<https://www.lfhk.cuni.cz/farmakol/predn/bak/kapitoly/hypolipidemika-bak.doc/>>.

Niacin (kys. nikotinová)